

Konsolidovaná výročná správa
Obce Brestovany
za rok 2019

Ing. Ondrej Kuhajda
starosta obce

V Brestovanoch:

Vypracoval: Beňačková

OBSAH	str.
Úvodné slovo starostu obce	3
1. Identifikačné údaje obce	3
2. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov	3
3. Poslanie, vízie, ciele	4
4. Základná charakteristika konsolidovaného celku	5
5.1. Geografické údaje	5
5.2. Demografické údaje	5
5.3. Ekonomické údaje	6
5.4. Symboly obce	6
5.5. História obce	7
5. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)	
6.1. Výchova a vzdelávanie	18
6.2. Zdravotníctvo	18
6.3. Kultúra	19
6.4. Hospodárstvo	19
6. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva	19
7.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2019	20
7.2. Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2019	20
7.3. Rozpočet na roky 2020 - 2022	21
7. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva za konsolidovaný celok	22
8.1. Majetok	22
8.2. Zdroje krytia	22
8.3. Pohľadávky	23
8.4. Záväzky	23
8. Hospodársky výsledok za rok 2019 - vývoj nákladov a výnosov za konsolidovaný celok	24
9. Ostatné dôležité informácie	26
9.1. Prijaté granty a transfery	26
9.2. Poskytnuté dotácie	27
9.3. Významné investičné akcie v roku 2019	27
9.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti	27
9.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia	28

Úvodné slovo starostu obce

Výročná správa, ktorú predkladám, obsahuje štandardné informácie o hospodárení za rok 2019. Počas roka 2019 sme z pohľadu obce urobili viacero investícií a aktivít. V roku 2019 sme pokračovali s prestavbou a prístavbou Hasičskej zbrojnice, ktorú sme dotiahli do úspešného konca. Taktiež boli dodané kontajnery, ktoré sú súčasťou ďalšej etapy budovania zberného dvora. V tomto roku sa tiež vybudovala dažďová kanalizácia na ulici Lovčickej a J. Nižnanského a takisto sa opravovala časť chodníka za kostolom na ul. J. Nižnanského. V roku 2019 sa uskutočnila celková rekonštrukcia rozhlasu v celej obci. Uskutočnila sa aj väčšia úprava drevín v parku pri škole.

Počas roka bola obec organizátorom, spoluorganizátorom mnohých kultúrnospoločenských a športových podujatí, ako sú Deň Zeme, Posedenie so seniormi, Vianočné trhy, Súťaž vo varení gulášu, Deň matiek, Uvítanie do života, Brestovanské hudobné slávnosti a iné.

Výročná správa sa predkladá každoročne ako rámcový dokument o základných charakteristikách obce, plnení jednotlivých funkcií obce, informácií o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva, účtovníctva. Vykazuje hospodársky výsledok za rok 2019, významné investičné akcie a predpokladaný budúci vývoj v našej obci,

1. Identifikačné údaje obce

Názov: Obec Brestovany

Sídlo: J. Nižnanského 6, 919 27 Brestovany

IČO: 312312

DIČ: 2021133675

Štatutárny orgán obce: Ing. Ondrej Kuhajda

Telefón: 0948 605 710

Mail: oubrestovany@westcom.sk

Webová stránka: www.brestovany.sk

2. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov

Starosta obce: Ing. Ondrej Kuhajda

Zástupca starostu obce: Jozef Ohrablo

Hlavný kontrolór obce: Ing. Janka Hasilová

Obecné zastupiteľstvo: Jozef Ohrablo

Mgr. Klaudia Kisová

Pavol Stríž
Marek Šiška
Bc. Emília Hudecová
Tomáš Barniak,
Jozef Benedik
Mária Turanská
Ing. Beáta Vidličková

Komisie: Komisia pre šport a kultúru
Stavebná komisia
Sociálna a finančná komisia
Školská komisia
Komisia verejného poriadku
Komisia na ochranu verejného záujmu

Oblasť úrad:

Ekonomika a účtovníctvo, rozpočtovníctvo: Bc. Natália Beňáčková
Dane a poplatky, evidencia obyvateľov, register adries, matrika: Ľubica Trnková
Hrobové miesta, mzdy a personalistika, zástupca matrikárky: Adriana Vašková
Upratovanie: Mária Kollárová
Knížnica: Jana Novotná

3. Poslanie, vízie, ciele

Poslaním obce je poskytovať zdravé, čisté a priateľské prostredie pre svojich obyvateľov. Súčasne bude pokračovať v rozvíjaní miestnych tradícií ale aj prijímať nové a moderné možnosti. Do budúcnosti sa obec buduje ako urbanisticky usporiadaná s fungujúcou bytovou a občianskou vybavenosťou, s potrebnou technickou a sociálnou infraštruktúrou. Obec bude poskytovať obyvateľom priaznivé podmienky pre rôznorodé aktivity, oddych a rekreáciu, zabezpečovať obyvateľom sociálne zázemie, ktoré im poskytne potrebnú starostlivosť. Taktiež bude podporovať rozvoj kultúrneho potenciálu obce.

Cieľom obce je napomôcť všestrannému rozvoju a prosperite obce pre spokojnosť jej obyvateľov. zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Brestovany po ekonomickej, sociálnej a

kultúrnej stránke. Obec sa bude snažiť využívať svoje ľudské, materiálne, prírodné a ekonomické zdroje na zvýšenie kvality života svojich občanov.

4. Základná charakteristika konsolidovaného celku

Brestovany sú obec na Slovensku v okrese Trnava. Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

5.1. Geografické údaje

Geografická poloha obce : Obec Brestovany leží v severozápadnej časti Podunajskej nížiny, len 10 km od okresného mesta Trnava, v nadmorskej výške 140 m. n. m. Katastrálne územie obce je o výmere 1 637 ha a pozostáva z katastrov Veľké Brestovany, Malé Brestovany a Horné Lovčice. Východná časť chotára je rovina na nive Blavy a Dudváhu, Západná časť vystupuje miernym svahom na východný okraj zalesnenej Trnavskej pahorkatiny s mocnými uloženinami spraše. Na nive sú lužné lesíky, najväčší je v lokalite Brestoviansky háj, chránenom prírodnom území so vzácnou zachovaným dubovo-brestovým nížinným lesom. Vodné toky, ktoré pretekajú katastrom obce patria do povodia Váhu. Najväčším z nich je Dudváh, ďalej je to potok Blava, Rošlím a Krupský potok.

Susedné mestá a obce : Dolné Lovčice, Zavar, Bučany, Trnava.

Celková rozloha obce : 1637 hektárov.

Nadmorská výška : 140 m nad morom.

5.2. Demografické údaje

Hustota a počet obyvateľov : 161 obyvateľov na km², 2642 obyvateľov na konci roka 2019.

Národnostná štruktúra : slovenská, česká, maďarská

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského významu : rímsko-katolícke vyznanie, evanjelické vyznanie

Vývoj počtu obyvateľov : rok 2016 - 2605

rok 2017 - 2646

rok 2018 - 2645

rok 2019 - 2643

5.3. Ekonomické údaje

Obec Brestovany je samostatný územný samosprávny celok. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a potreby jej obyvateľov.

Obec financuje svoje potreby predovšetkým vlastnými príjmami, dotáciami zo štátneho rozpočtu a ďalšími zdrojmi. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Svoje úlohy môže obec financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnym krajom a s inými právnickými osobami.

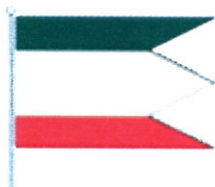
Majetkom obce sú veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce, Majetok obce slúži na plnenie úloh obce, má sa zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné. Majetok obce možno použiť na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Zásady hospodárenia s majetkom obce určuje obecné zastupiteľstvo. Obec môže zveriť svoj majetok do správy rozpočtovej organizácie, ktorú zriadila podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Obec môže vložiť svoj majetok ako vklad do obchodnej spoločnosti alebo môže upustiť od vymáhania majetkových práv, ak dôvody pre trvalé alebo dočasné upustenie určí v zásadách hospodárenia s majetkom obce.

5.4. Symboly obce

Erb obce :

Vlajka obce :

5.5. História obce

Osídľovanie regiónu a Brestovian

Doterajšie archeologické výskumy svedčia o tom, že prví predkovia človeka sa objavili na Zemi asi pred 600 000 rokmi na začiatku štvrtohôr. Ale v písomných prameňoch sa prvýkrát objavila správa o Brestovianoch v roku 1113. Brestovany ležia v Podunajskej nížine centre Trnavskej sprásovej tabuli v nadmorskej výške približne 140 - 150 metrov nad morom. Kedysi tu bolo neolitné a rímsko-barbarské sídlisko. Už staré historické listiny či už v zoborských alebo pasovských archívoch zdokumentovali, že predtým v roku 1111 sa v listine Kolomana I. napríklad spomínajú štyri obce susediace s Trnavou. Sú to Brestovany, Špačince, Bohdanovce a Boleráz. Po páde Veľkomoravskej ríše, teda na začiatku druhého tisícročia, keď sa organizoval uhorský štát, územie medzi Malými Karpatmi a Dudváhom tvorilo tzv. konfínium, čiže prímoravské pohraničné pásmo, cez ktoré viedla tzv. Česká cesta z Moravy cez Biksardský priesmyk a cez Trnavu do Ostrihomu. Po nej prechádzali vojská, obchodníci. Tadiaľ vpadlo aj vojsko kniežaťa Svätopluka na Považie a vyplienilo ho roku 1109. Cez Trnavu a jej okolie prechádzala česko-uhorská cesta, ktorá spájala Balkán so stredným Podunajskom a západným Slovenskom už v praveku a mala veľký význam vo veľkomoravských časoch, ale aj v neskoršom období. Z listinných dokladov sa dozvedáme, že od roku 1280 boli Brestovany poddanskou dedinou - dedičným majetkom mesta Trnavy, keď trnavský richtár Jensel požiadal kráľa Ladislava IV. o pridelenie obce Brestovany Trnave, ktorá sa v roku 1238 stala prvým slobodným slovenským kráľovským mestom. Malo sa to stať tak, že keď zemepán Veľkých Brestovian Iwan Sclaus (Slovák) v roku 1280 zomrel bez dedičov a kráľovské mesto Trnava túto chotárom susediacu obec (vtedy ju nazývali Scyl) vyžiadalo od kráľa ako „odúmrť“ do svojho vlastníctva. Kráľ Ladislav IV. to ešte v tom istom roku mestu Trnava potvrdil donačnou listinou za jej verné služby v boji proti pustošiteľom. Odvtedy sa stali dedičným majetkom a poddanskou dedinou Trnavy, s ktorou boli Brestovany spojené až do polovice devätnásteho storočia (1869), keď sa na našom území skončila veľká komasácia. Vďaka nemeckým kolonistom sa začali začiatkom 13. storočia v Brestovianoch, ale aj jeho okolí, vysádzať vinice. Časť miestnych vinogradov vlastnili cudzinci - obyvatelia z Malých Brestovian, Modranky, Ružindola, Hrnčiaroviec, Varašúra aj Kerestúra. A práve výhodnosť a relatívna prosperita vinohradníctva bola aj príčinou sporu Trnavy s grófmi zo Svätého Jura a Pezinka - o vyberanie poplatkov. Veľké Brestovany a Malé Brestovany boli kedysi dve samostatne existujúce obce, ale ich vývoj má veľa spoločných črt, najmä pokiaľ ide o život obyvateľov, ktorí sa tak ako v okolitých usadlostiach venovali predovšetkým roľníctvu, chovu dobytky, koní a vinohradníctvu. Istý zlom nastal až v rokoch, keď sa Veľké Brestovany stali

poddanskou obcou Trnavy. Najmä pokiaľ ide o využitie výsad, ktoré Trnava dostala v roku 1238 ako prvé slovenské slobodné kráľovské mesto.

6. Kde sa usadili predkovia

7. Pre mnohých z nás sa môže zdať nepredstaviteľné, ba priam neuveriteľné, že územie Brestovian bolo osídlené už v neolite, päťtisíc rokov pred narodením Krista. Potvrdzujú to archeológovia a historici. Okolie Trnavy vyniká veľmi pestrou paletou pôdy. Na území okresu sa nachádza štrnásť pôdných typov. K najrozšírenejším a najúrodnejším patria hnedozeme, černozeme, lužné a nivné pôdy. Prevládajúcim pôdnym typ sú hnedozeme, ktoré tvoria asi tridsaťpäť percent pôdy. Hnedozeme sa vyskytujú na miestach, kde pôvodný porast tvorili dlhší čas teplomilné dubiny a dubovo-hrabové lesy. Lesy, tak ako na území dnešných Brestovian, boli postupne vyrúbané a dnes je celá časť - okrem malých hájnikov - poľnohospodárskou pôdou. Rieky, ktoré pretekajú katastrom okresu patria do dunajského povodia. V Brestovanoch najväčšou z nich je Dudváh. Doň sa vlievajú menšie rieky prameniace v Malých Karpatoch. Brestovany ležia na Podunajskej nížine uprostred Trnavskej tabule. Rozprestierajú sa väčšinou na černozemou a hnedozemou pokrytej spraši. Pri zakladaní najstarších osídlení, platí to aj o teritóriu Brestovian, zohrávala významnú úlohu prítomnosť vody. Najstaršie dôkazy osídlenia obce sú už 4500 rokov pred Kristom. V jednej časti brestovianskeho chotára - v lokalite za lesom, ktorý sa nazýva Háj v polohe Mohyla je piesková jama, ktorá potvrdila existenciu človeka už v dobe kamennej. Pri archelologickom výskume tejto oblasti v rojeu 1962 tu boli odhalené štyri hlinené pece, v ktorých archeológovia našli rôzny keramický materiál - črepy keramiky. Úlomky tej istej keramiky našli sa aj v poli za veľkobrestovianskym cintorínom. Je zrejmé, že chotáre Brestovian boli vo väčšej miere osídľované už v 11.-12. storočí. Na začiatku 12. storočia sem prichádzali nemeckí kolonisti, ktorí sa usádzali v osade Sobota. Brestovany sú v dokumentoch označované názvom Szil. Szil je maďarské slovo, ktoré označuje miesto porastené brestom.

8. Testament a jeho pokračovanie

9. Viac o obci je až v testamente Ivana Selausa (Slováka), ktorý, ako sme už spomenuli, v roku 1280 daroval Veľké Brestovany (Scyl) neďalekému mestu Trnava. V tom istom roku to Trnave darovacou listinou potvrdil aj kráľ Ladislav IV. Donačnou listinou. Potom takmer šesťsto rokov patrili Brestovany ako dedičný majetok aj s obyvateľmi ako „večití poddaní“ pod slobodné kráľovské mesto Trnava a prežívali s ním spoločné osudy. Okrem nich to boli aj ďalšie okolité dediny - Modranka, Hrnčiarovce, ale aj Ružindol. Bolo to až do zrušenia poddanstva 1848 a skončilo sa to až sceľovaním pozemkov (komasáciou) v roku 1868. V

prvej polovici 11. storočia na naše územie prenikali Uhri. Staromaďarské vojská likvidovali v tejto oblasti viaceré veľkomoravské hradiská, ktoré sa pokúšali klásť odpor. Usádzali sa tu kolonisti, ktorí dostávali privilégia. Prílev nemeckých kolonistov umožnilo aj vyriešenie otázky hraníc s Českým štátom a skončenie s ozbrojenými zrážkami, ktoré sa opakovali od polovice 11. storočia. V roku 1042 český panovník Břetislav s pomocou cisára Henricha III. obsadil západné Slovensko. Uhorsko oslabili aj mocenské zápasy vo vládnucim rode Arpádovcov. Túto situáciu využil český knieža Svätopluk, ktorý spolu s moravským vojvodom Otom vnikol v roku 1109 na západné Slovensko a dostali sa až po Nitru. Vyriešenie sporných otázok medzi českým a uhorským panovníkom a skončenie vojnových stavov ovplyvnilo ďalší vývoj trnavských osád. Trnava aj s poddanskou obcou Brestovany (ale aj Hrnčiarovce, Modranka, Ružindol, ako aj hrady a hradné panstvá Ostrý Kameň, Červený Kameň, Smolenice, Hlohovec a Tematín), dostala viaceré privilégia a v roku 1238 jej uhorský kráľ Belo IV. udelil výsady prvého slovenského slobodného kráľovského mesta, čo dovŕšilo aj dovtedajší vývoj osád v tomto teritóriu. Celé 13. a 14. storočie vzrástla ekonomická sila Trnavy a jej okolia, ale zároveň sa zostrovali aj triedne protirečenia. V roku 1241 Trnavu spustošili Tatári. Ničili aj jej poddanské obce, preto aj mnohí Brestovančania nachádzali útočisko za trnavskými hradbami. Neskôr nastal hospodársky rozvoj Trnavy a jej okolia. Po čase však opäť prepuklo nepriateľstvo medzi českým a uhorským panovníkom. Po Belovej smrti sa obnovili spory medzi Přemyslovcami a kráľom Štefanom I. Začiatkom roku 1271 vpadli silné české vojsko do Uhorska z juhozápadu a dobyli Trnavu a jej okolie. České vojsko potom prekročilo Váh a vyplienilo územie medzi Váhom a Hronom. Vojaci vydrancovali západoslovenský vidiek - najmä pre zásobovanie - mali nedostatok potravín. Prostým ľuďom sa uľavilo, keď sa neskôr český kráľ konečne vzdal svojich výbojov v Uhorsku. Netešili sa však dlho, pretože už v auguste 1273 so svojimi spojencami Rakúšanmi mal opäť vojnové chůťky a pokračoval v boji proti Uhrom. Ale ešte v tom istom roku však Trnavu a jej okolie uhorský kráľ získal späť. V 13. storočí pokračovali v okolí nepokoje, vojny a výboje. Trnavu a jej okolie získal Matúš Čák, ktorý Trnavsko vydieral vymáhaním vysokých dávok. Udržal si ho až do svojej smrti. Potom prešli dlhé spory o moc v Uhorsku medzi Matúšom Čákom a Karolom Róbertom. V 13. storočí registrujeme rozvoj vinohradníctva (Malé Karpaty, Považský Inovec), ktoré sa stalo veľmi výhodným obchodným artiklom a veľkou výsadou. Viničom sa vysádzali aj pozemky v okolí Brestovian, kde si ich zakladali aj trnavskí mešťania. 1327 - nepriateľstvo medzi uhorským kráľom a rakúskym vojvodom Albrechtom, ktorý obsadil Bratislavu, z čoho mala Trnava a jej okolie veľkú výhodu, najmä z hľadiska obchodovania.

Zintenzívnilo sa obchodovanie na Českej ceste, ktorú tvorila os Praha-Brno-Skalica-Trnava-Ostrihom. Trnava bola jednou z najvýznamnejších zastávok, z čoho profitovalo aj okolie. 1363 - povolil panovník Ľudovít I. Trnavčanom a trnavským dedinám Brestovany, Ružindol, Modranka a Hrnčiarovce rúbať drevo, lámať kameň a ťažiť vápenec na pálenie vápna v lesoch pri hradoch Dobrej Vody, Smoleníc, Ostrý Kameň, Konrádov Kameň (Korlát) a Orešany. Drevo potrebovali najmä na koly do vinohradov, ktorých rozloha sa zväčšovala. Trnava dovážalo dreva z malokarpatských lesov. Mesto si svoje lesné porasty, napríklad les Varač pri Brestovanoch, šetrilo a chránilo. Česká cesta a rozvoj znamenal prírlev nových obyvateľov. Trnava so svojim okolím patrilo k najbohatším v Uhorsku. 1392 - Brestovany patrili medzi bohaté dediny, no v tomto roku aj ich postihla neúroda. September 1382 - náhla smrť Ľudovíta I. pri návrate z Poľska v Trnave znemožnila jej ďalšie výhody. Nastal veľmi komplikovaný vnútropolitický boj v Uhorsku s neustálym napätím. Napriek tomu aj vďaka významnej stratégii, Trnava bola v tom čase najvýznamnejším mestom v Uhorsku. Prispel k tomu aj veľmi intenzívny obchod s Českom. Do regiónu v 14. storočí sem neprichádzali len kupci a noví osadníci, ale aj nové informácie a správy z okolitého sveta.

10. **Husiti v okolí**

11. Česká cesta okrem obchodovania prináša aj množstvo informácií, revolučných myšlienok. Týka sa to aj napríklad husitského obdobia. 1428 - husitské vojská vpadli prvýkrát do Uhorska. Vraj až v sile desaťtisíc mužov. Z ich príchodu sa vyľakali aj mestá a obce v okolí Trnavy. Výnimkou neboli ani Brestovany. Utiekali sa o pomoc u svojich pánov v Trnave, ktorú pred vojnovými výbojmi chránili mohutné hradby, ktoré obkolesovali mesto. V tom čase mali husiti tri armády: sirotkov pod vedením kapitána Vlka Koudelíka, novomestských Jana Zmrzlíka a taboritov kapitána Filipa z Padafova. Cisárske vojská, napriek početnej prevahe, ale aj lepšej výzbroji, sa po počiatočnom zľahčovaní situácie, museli mať vždy na pozore. Uhorské vojská boli sústredené v neďalekej Šintave odkiaľ ich osobne riadil uhorský kráľ Žigmund. Bola to nepokojná doba. V znamení strachu. Bolo to vždy vtedy, keď sa schyľovalo k stretu husitov a kráľovských vojsk. Súčasníka možno zaujme, že husitské vojská sa utáborili - len niekoľko kilometrov od kráľovských vojsk v Šintave - medzi Modrankou a Vlčkovcami pri tamajších rybníkoch, ktoré dnes už neexistujú. Práve tu sa odohrali aj tri známe vojnové zrážky na život v troch bitkách 22., 25. a 28. apríla 1430. Revolučná doba a boj neutíchali. Naopak šírili sa ďalej. V októbri 1431 husiti vyplienili Považie a široké okolie Trnavy, ba aj Hlohovca. Zrejme je, že tiahli aj cez alebo popri Brestovanoch. K Trnave sa priblížili a následne ju obsadili 24. júna 1432. Uhorské

vojská aj na jeseň - od 19.9.1432 - stále táborili pri Šintave. 1435 - dohoda husitov a Uhrov, že Uhorsku vydajú Trnavu. Pri ústupe husiti spustošili Bučany. Po odchode husitov nastalo určité upokojenie a opäť obnova hospodárskeho významu okolia Trnavy. Rekonštrukcia Trnavy a jej okolia podnietilo záujem Trnavy o svoj lesný majetok, z ktorého ťažili stavebný materiál.

12. **Spor o Varač**

13. Zaujímavý je zápas o najvýznamnejší lesný majetok Trnavy, les pri dedine Brestovany. Po týchto sporoch prišli opäť nepokoje, keď časť husitských vojen sa odohrala v Trnave a jej okolí. Boli to roky 1423-1435. Hneď na to v roku 1437 vyostrel sa dlhoročný spor medzi majiteľom Hlohovského panstva Mikulášom Ujlakym a Trnavou o brestovanský les - háj Varač, ktorý sa rozprestieral na oboch brehoch Dudváhu. Tento neprehľadný spor s mnohými machináciami a násilnosťami sa ťahal dlhé roky. Dokument z roku 1437 však dokazuje, že kráľ Žigmund hlohovskému pánovi Mikulášovi prikázal, aby vrátil Trnave les patriaci Brestovanom. Nič na tom, Trnavčania sa stále sťažovali, že Hlohovčania neoprávnene vyrubujú drevo v ich lesoch. Mandát kráľa Žigmunda z roku 1437 a Mateja z roku 1464 však v tomto smere nič nevyriešili. Dlhé roky sa všeličo zisťovalo, vyšetrovalo. Napríklad aj v roku 1629 v spore boli vypočutí aj obyvatelia z Bučian. Bolo to preto, že majiteľ hlohovského hradu im umožnil rúbať v lese drevo. 1509 - páni Hlohovského hradu - Ujlakyovci opäť násilne zabrali les Varač pri Brestovanoch. Trnava bojovala o jeho vrátenie. Trnavčania sa opäť sťažovali u kráľa a svoj majetkový nárok na les doložili viacerými listinami. V spore, ktorý nakoniec mešťania vyhrali, si mesto na ochranu svojich práv nechalo dokonca vyhotoviť falošné listiny. Pomocou takejto falošnej listiny sa pokúsili zabezpečiť aj nehataný prístup k drevu v malokarpatských lesoch. Počas vyše dvesto rokov tohto procesu, do ktorého zasahovali panovníci mandátmi, dostali sa obyvatelia Brestovian neraz do väzenia na Hlohovský hrad, až sa spor skončil v roku 1629 v prospech Hlohovca.

14. **Privilégiá**

15. Trnava aj so svojimi poddanskými obcami, teda aj s Brestovanmi, dostávala aj vzhľadom na svoje vtedajšie významné postavenie v politicko-spoločenskom a kultúrnom živote, ďalšie privilégia. Okrem iného im uhorský kráľ umožnil ďalšie sťahovanie do mesta. V roku 1438 prikázal zemepánom, aby tým poddaným, ktorí si riadne zaplatili pozemkovú daň a ostatné poplatky, nebránilo presťahovať sa so svojich majetkov do Trnavy. Využili to aj niektorí zámožnejší občania z Brestovian. 1464 - kraj Matej I. zakázal stoličným vyberačom vyberať od trnavských dedín, medzi nimi sú aj Brestovany, kolektu, census a

akékoľvek mimoriadne dávky. Peniaze potom odčerpávala pre svoje potreby Trnava. 1469 - Trnava získala ďalšiu poddanskú dedinu. Od zemepánov z Bučian. 1490 - zomrel kráľ Matej I. Korvín - v Uhorsku vypuklo opäť feudálna anarchia a boj o trón. 1526 - rozpad Uhorského kráľovstva. Okamžite ešte viac prepukla dlhotrvajúca hrozba tureckej agresie.

16. **Turecké plienenie**

17. Brestovany s celým okolím sa však nevyhli ani vpádom Turkov, ktorí sa po moháčskej bitke v auguste 1526, keď bolo Uhorsko rozvrátené, armáda tureckého sultána sa dostala až na Považie. Tak už v roku 1533 vyplienili a vypálili - a nie naposledy, nielen Brestovany, ale aj Lovčice a Zavar. Turci plienili, rabovali, zanechali aj v obci Brestovany ruiny. Ustupovala pred nimi maďarská šľachta, ale aj poddaní.

18. **Kolonisti**

19. V 16. a 17. stor. ustavičné nebezpečenstvo i pre trnavské okolie znamenali plieniace turecké vojská. Aj napriek neustálemu tureckému nebezpečenstvu sa do obce v tom čase dostávajú kolonisti. Sú to Chorváti. Súpis v roku 1553 v Malých Brestovanoch zaznamenal sedem chorvátskych sedliakov. V roku 1593 prepukla medzi Osmanskou ríšou a viedenským dvorom tzv. pätnásťročná vojna, čo poznačilo aj život na našom území. Potom juhozápadné Slovensko zažilo v roku 1599 - ďalšie plienenie, keď Turkov podporovali krymskí Tatári. Spoločne prenikali až do okolí Považia - teda aj do Brestovian. Situáciu na Slovensku skomplikovalo povstanie a vojnové výboje Štefana Bočkaja, ktorý povstal proti centralizačným snahám Habsburgovcov a obmedzovaniu náboženskej slobody uhorských stavov. Bočkajovi hajdúsi s pomocou Turkov ovládali skoro celé Slovensko, držali v moci aj Trnavu a jej okolie. Vidiečania ich museli zásobovať potravinami a vínom, dať im odev a zaplatiť výpalné. Obyčajným ľuďom to narobilo veľké škody, nastal úpadok, chudoba zasiahla už aj tak veľmi chudobné obyvateľstvo. A akoby tomu ešte nebolo konca, ešte väčšie škody a utrpenie prežívali v čase povstania Gabriela Bethlena. Trnavu a jej okolie po sedem rokov striedavo držali vo svojej moci povstalci a cisárski vojaci. Všetko to mala za následok aj rozhodnutie ostrihomského arcibiskupa Petra Pázmaňa, keď v roku 1635 v Trnave založil Trnavskú univerzitu. V období roku 1650 stále pretrvával na vidieku veľký úpadok najmä s depresiou roľníctva. Napriek tomu však na druhej strane sa stupňoval konkurenčný boj - víno. Na naše územie prenikajú balkánski kupci a pod. Netrvá to dlho, keď okolie Trnavy je v roku 1663 opäť ohrozované tureckými nájazdmi.

20. **Povstania, vojny a strach obyvateľstva**

21. Celé 17. storočie je charakterizované protihabsburskými povstaniami. Trnava a okolie trpeli od kurucov a labancov. Úpadok pokračoval, pretože za 150 rokov, čo sme hraničili s

Osmanskou ríšou, sa našim krajom prehnaní nielen vojská novozámockého pašu, ale aj cisárske vojská bojujúce proti Turkom. Cisárski vojaci, ktorí mali od roku 1663-1683 rozložené vojenské tábory v okolí Hlohovca, pritom neraz boli ukrutnejší ako Turci. Vtedajšie panstvo, aby sa ochránilo proti vojnovým zbesilostiam, plieneniu a zabíjaniu si v Leopoldove vybudovalo pevnosť na podporu protitureckej obrany. Juhozápadným Slovenskom sa prehánali aj povstalecké vojská Štefana Bočkaja, Gabriela Bethlena, ale aj kuruci Imricha Tokolyho, keď išli na pomoc Turkom, ktorí obliehali Viedeň. Tieto vojská takmer mesiac bačovali v Trnave a po okolitých obciach. Ľudia žili v strachu a utrpení, pretože takmer na dennom poriadku bolo, že museli vojakom odovzdávať čo dorobili, keď neraz sami nemali čo dať do úst. Aspoň trochu sa im uľavilo po zdrvivúcej porážke Turkov, ktorú utrpeli 12. septembra 1683, keď sa ich panstvo skončilo dobytím Nových Zámkov v roku 1685. Preto sa Trnava v tom čase chcela vykúpiť darom tritisíc zlatých. Keďže však okamžite nemala toľké peniaze, požičala si ich od členov magistrátu. Nie však len tak z lásky a o záchranu svojho mesta. Od mesta si vymohli, že namiesto úrokov za pôžičku dostanú na tri roky do zálohy opäť Brestovany. Trnava sa síce vykúpila, ale to nezabránilo, aby kuruci 7. augusta toho istého roku Trnavu nepodpálili. Jej okolie však neušetrili ani po ústupe od Viedne. Rabovali a drancovali. Veľkou pohromou pre obyvateľov bola aj druhá kurucká vojna. Začiatok 18. storočia je charakteristický stavovským povstaním Františka Rákocziho. Nespokojná uhorská šľachta znovu pozdvihla zbrane proti vládnucim Habsburgovcom. Koncom roku 1704 sa pri Trnave zrazili cisárske vojská Františka II. s kuruckými Rákocziho. V roku 1706 obsadili Trnavu a až do roku 1709 sa tu odohrávali rozličné bojové akcie vojsk, ktorým obyvatelia dedín museli poskytnúť potraviny, krmivo, ubytovanie a iné služby.

22. Ubytovanie cisárskych vojakov

23. Po dlhé roky bolo veľkou príťažbou pre roľníkov v Brestovanoch napríklad aj ubytovanie cisárskych vojakov.. Zápisy miestnej matriky o pokrstených v rokoch 1717-1726 uvádzajú zväčša aj kmotrov vojakov a poddôstojníkov pluku generála Heistera, generála Pálfiho a pluku kyrisníkov. V rokoch 1755-1759 boli ubytovaní vojaci na štvrtníckom grunte sedliaka Kalnického. Podobne napríklad cez zimu 1774-1775 boli v Brestovanoch ubytovaní vojaci regimentu veľkovovodu Toskánskeho a regimentu Postaczkého. V tom čase i neskôr miestne obyvateľstvo zásobovalo vojsko potravinami a krmivom. Napríklad vo vojenskom roku 1836-1837 Veľké Brestovany museli odovzdať 543 pecňov chleba, 576 meríc ovsa, 800 funtov sena. Malé Brestovany mali predpis 60 pecňov chleba, 57 meríc ovsa a 570 funtov sena. Ľudia vtedy preukrutne trpeli. Neustále boli na pokraji života a

smrti. Výsledkom tohto útlaku bol mor a hlad obyvateľov Trnavy a okolia, ktorými trpeli v rokoch 1708 až 1711. Zomierali vtedy stovky ľudí. 14. mája 1768 v Brestovanoch nadobudol platnosť Tereziánsky urbár, ktorým panovníčka Mária Terézia chcela oživiť upadajúci hospodársky život a urbárskou reguláciou chcela dať do súladu rozsah poddanských povinností s rozlohou ich usadlostí a zároveň stanoviť maximálnu hranicu ich robotných povinností. Keďže Brestovany boli od roku 1280 poddanskou obcou Trnavy jej majetkom však prestali byť až v roku 1854, keď dochádza k zrušeniu poddanstva.

24. **Rozmach Brestovian**

25. V brestovianskych rodinách sa väčšinou striedala chudoba len s chudobou. Určitá úľava nastala až po roku 1712. Prejavilo sa to nielen na hospodárskom vzmáhaní sa Trnavy, ale aj jej okolia, konkrétne aj Brestovian. Preberanie sa z dlhotrvajúceho sa úpadku potvrdzuje aj skutočnosť, že v tom čase už vo Veľkých Brestovanoch bolo šesťnásť gazdovstiev a tri želiarske usadlosti a v Malých Brestovanoch dvadsaťpäť želiarskych usadlostí, ktoré patrili štyrom zemepánom. Ešte výraznejší vzostup nastal za panovania Márie Terézie a jej syna Jozefa. V roku 1767 postavili si v Brestovanoch kaplnku k úcte sv. Martina. O jedenásť rokov neskôr - v roku 1778- v obci ku kaplnke pribudol novopostavený kostol. Podľa kanonickej vizitácie však fara v obci bola už v 12. storočí. Pokoj zbraní bez neustálych vojnových výbojov a ohrozovania slovenských miest a obcí. Mierové obdobie s relatívnym pokojom sa začalo prejavovať aj na zlepšení hospodárenia gazdov a roľníkov. V rokoch 1811 a 1818 však zažili obyvatelia Veľkých Brestovian veľkú pohromu, keď v dedine vypukli veľké požiare. Vtedy takmer celá dedina vyhorela. Vyhorel kostol, fara aj škola.

26. **Obnova a prosperita**

27. Najmä na západnom Slovensku, v okolí Bratislavy a Trnavy, nastáva hospodársky rozvoj. Tým, čo držia v rukách pomaly sa rozbiehajúce hospodárstvo, majú kapitál a majetok, už nestačí len vlastné teritórium, ktoré ovládajú. Rozhliadajú sa vôkol, aby prenikli s obchodovaním aj do vzdialenejších oblastí. Pritom si začínajú uvedomovať, že na to musia mať vytvorené aj primerané dopravno-komunikačné podmienky. Najmä, keď doprava bola odkázaná na vlastné povozy, pričom stav ciest bol hrozivý. V okolitom svete, najmä však za morom, však už využívajú železničnú dopravu, ale aj riečnu dopravu. Na Slovensku o čomsi takom však ani nechýrovali. Preto možno považovať rok 1836 za rok v tom čase určite najväčšieho rozhodnutia. Veľkostatkári, ktorí mali majetok medzi Bratislavou a Trnavou sa dohodli o stavbe konskej železnice. S jej budovaním sa začali v roku 1838 a prvá časť Bratislava - Trnava bola dokončená o osem rokov neskôr v roku 1846. V tom istom roku vybudovali aj železnicu z Trnavy do Serede.

28. **Revolučné obdobie**

29. Revolučné roky 1848-49 poznačili aj okolie Trnavy. Dňa 16. decembra 1848 zrazili sa v brestovianskych chotároch vojská cisárske s maďarskými kossutskými. Bojové akcie cisárskych vojsk, kossuthovských jednotiek a Slovenského dobrovoľníckeho zboru, ktorý pôsobil pri Leopoldove, výrazne poznačili život obyvateľov. Dobytie Trnavy cisárskym generálom Šimuničom malo vplyv na celkové pomery v okolí.

30. **Brestovany po roku 1900**

31. Vypuknutie prvej svetovej vojny 28. júla 1914, ktorej zápalnú iskra poskytol sarajevský atentát na následníka habsburgského trónu, bolo dôsledkom kriticky vzrastajúceho napätia medzi imperialistickými mocnosťami. Záujem na jej rozpútání mali predovšetkým nemecké imperialistické kruhy, ktoré vkladali do nej nádeje na posilnenie svojich hospodárskych a politických pozícií, a tým aj na zabezpečenie svojej veľmocenskej prevahy vo svete. Keď v Sarajeve zabili arcivojvodu Ferdinanda, bolo isté, že to nebude bez následkov. Tak sa aj stalo. Európu zachvátil požiar prvej svetovej vojny. V roku 1914 bola mobilizácia. Aj brestovianski chlapi museli narukovať až do 42 rokov. Neskôršie rukovali aj starší. Išli do Komárna, Bratislavy, Budapešti a do Viedne. Odtiaľ išli celé regimenty do Srbska do Ruska. Útrapy prvej svetovej vojny poznačili mnohé rodiny stratou ich najbližších. Prvá povojnová hospodárska kríza vyvrcholila v zimných mesiacoch rokov 1922-1923. Českí kapitalisti sa usilovali čeliť kríze sústred'ovaním priemyslu v českých krajinách a zosilneným vykorisťovaním robotníctva a roľníctva v celej republike. Priemyselná výroba na Slovensku bola pre nich málo výnosná, preto ju zastavovali, strojné zariadenia odvážali do západnej časti republiky alebo predávali do cudziny. Tak sa začal jeden z najtragickejších procesov za prvej republiky - odbúravanie priemyslu na Slovensku. Odbúravanie priemyslu v rokoch 1921 až 1929 postihlo asi 300 priemyselných podnikov na Slovensku. Súčasne s priemyselnou krízou prebiehala kríza aj v poľnohospodárstve. Nezamestnanosť a nízke mzdy viedli k tomu, že si robotníci nemohli v dostatočnej miere kupovať roľnícke výrobky, tým vznikla kríza z nadvýroby. Už v tomto období sa prejavili následky nedôslednej pozemkovej reformy, pretože sa malí a strední roľníci na svojich nevel'kých hospodárstvách nemohli užívať, nemohli platiť dane a zadlžovali sa. V roku 1920 štrajkovali aj poľnohospodárski robotníci v Brestovanoch. Pokračujúca veľká svetová hospodárska kríza v tridsiatych rokoch 20. storočia mala za následok pokles výroby, nezamestnanosť, biedu a utrpenie a vysťahovalectvo. U nás kríza vyvrcholila na jar 1933, keď priemyselná výroba poklesla na najnižší bod a armáda nezamestnaných vzrástla takmer na milión osôb. Hospodárska kríza veľmi zhoršila životnú úroveň aj občanov Brestovian. V

niektorých rodinách nastala aj hladová situácia. Podporu v nezamestnanosti totiž dostávali len robotníci organizovaní v odboroch, ostatní sa museli uspokojiť so žobračenkami, t.j. týždennými poukázkami na potraviny v hodnote 10 a 20 korún. Aj starší brestovanskí pamätníci si spomínajú, že najnižšiu úroveň mali poľnohospodárski robotníci, najmä sezónni robotníci, ktorí odchádzali na sezónne práce do Čiech a Rakúska. Po mníchovskom diktáte 30. septembra 1939 po dohode vedúcich predstaviteľov Anglicka, Francúzska, Nemecka a Talianska vznikol Protektorát Čechy a Morava a Slovenský štát (14. marca 1939-8. mája 1945). V roku 1944 bol v Brestovanoch v tabakovej sušiarňi veľkostatku vybudovaný zajatecký tábor, v ktorom Nemci umiestňovali ruských a slovenských zajatcov.

32. **Brestovany po roku 1945**

33. Vojnové útrapy druhej svetovej vojny sa skončili 8. mája 1945. Ľudom sa uľavilo. Opäť začínali žiť v slobodnej krajine, v ktorej sa však v nasledujúcich rokoch udialo viacero významných spoločensko-politických, ale aj ekonomických udalostí. Len tri roky po vojne to bolo „februárové víťazstvo pracujúceho ľudu v roku 1948“, nasledovala socializácia a kolektivizácia vidieka, ktoré ovplyvnili nielen mnohé ľudské životy, ale aj ďalšie smerovanie spoločnosti. Jej vývoj poznačili politické represálie v päťdesiatych rokoch, o niekoľko rokov vyhlásenie spoločnej republiky za „socialistickú.“ Potom prišiel obrodny proces v roku 1968 s následným vojenským potlačením „spriatelenej socialistických krajín“ a obsadením krajiny sovietskymi vojskami, nástupom normalizácie. Vyvrcholením celého tohto niekoľko desaťročného procesu bola „novembrová nežná revolúcia v roku 1989“ s pádom socializmu, rozdelením Česko-slovenska, vznikom Slovenska v januári 1993 a následnou obnovou kapitalizmu. Samozrejme, že nás to všetko ovplyvnilo, a v mnohom to poznačilo aj vývoj Brestovian. Brestovany boli oslobodené už mesiac predtým ako sa zo slobody tešila celá Európa - 1. apríla 1945. Určite jednou z najvýznamnejších udalostí po skončení druhej svetovej vojny bolo v roku 1947, keď v obci Malé Brestovany na základe zákona o parcelácii bola parcelácia veľkostatku grófký Ľudmily Zamoyskej. V roku 1948 prevzali zvyšok veľkostatku štátne majetky. Grófkke boli odňaté aj panovnícke právo a dané bolo do prenájmu Ľ. Gabrielovi a spol. na šesť rokov. V roku 1948 zanikol veľkostatok aj s grófstvom, ktorí sa odsťahovali z Brestovian. Mladý gróf zahynul v poľsko-nemeckej vojne v roku 1939 a gróf Wielopolski zomrel v roku 1939 tri týždne po návrate z Poľska.

34. **Socializácia dediny**

35. Napriek tomu, že veľká politika sa odohrávala najmä v Prahe a Bratislave, jej dôsledky poznačovali život ľudí v celej republike. Po vojnových útrapách sa život aj v Brestovanoch normalizoval, ale u mnohých už s celkom inými predstavami, ako by chceli ľudia žiť v nasledujúcich rokoch. Najskôr sa však museli vystrábiť z vojnových rán, keď v nejednej rodine oplakávali a zmierovali sa so stratou svojich najbližších na vojnovom bojisku. Život v Brestovanoch sa len pomaly konsolidoval. Brestovančania si dávali do poriadku svoje domčeky, usadlosti. Jednou vetou žili, aby prežili aj toto povojnové obdobie, ktoré im ponúkalo novú nádej lepšieho života. Povojnové budovateľské nadšenie bolo cítiť na každom kroku. Ale zároveň prebiehal mocenský politický boj medzi tými, ktorí ešte nedávno spoločne, aj keď s rozdielnymi politickými názormi, bojovali proti nemeckému fašizmu. Tentoraz išlo o to kto bude u nás vládnuť, či to budú tí, ktorí držali politickú moc v rukách pred vojnou, alebo komunisti. Išlo teda o budúci charakter a ďalšie smerovanie našej krajiny. Celý tento mocenský boj napokon vyvrcholil „vítazným februárom pracujúceho ľudu“, keď sa moci chopili komunisti. Bolo jasné, „že nové Česko-slovensko“ bude iné, nielen politickou orientáciou, ale aj rozvojom hospodárstva, ale aj ďalších činností, celkom iné, ako bola republika pred vojnou. Krátko po „februári“ v roku 1948 vládnuca trieda okrem iného vytýčila „socializáciu dediny a jej vyrovnávanie s mestom“. Tento proces poznačil aj ďalší vývoj Brestovian, ktoré taktiež neobišla „socializácia“. Najskôr sa však zlúčili Malé Brestovany a Veľké Brestovany v jednu obec Brestovany. Po mrazivom februári 1948 v ďalších mesiacoch a rokoch sa začalo so združstevňovaním roľníctva. Toto obdobie bolo poznačené nielen nadšením tých drobných roľníkov, či bezzemkov, ktorí chceli spoločne hospodáriť v družstve, ale aj s prekážkami a odmietavým postojom tých gazdov a roľníkov, ktorí aj naďalej chceli robiť len na svojom a nemienili sa podvoliť vtedajšej idey združstevňovania. Do Brestovian prichádzali komunistickí aktivisti, ktorí s väčším i menším úspechom presviedčali roľníkov, aby podpísali prihlášku do družstva. Začali sa trhať a rozpadávať reťazce brázd, ktoré akoby sputnávali chotáre našich obcí. Roľník sa ťažko zriekal pôdy. Bol k nej akoby prikutý pokoleniami svojich roľníckych predkov, ktorí v pote tvári, v skromnosti až biede žili a trepezlivo zveľadľovali svoju rodnú hrudu. Aj v Brestovanoch bol tento proces poznačený viacerými dramatickými chvíľami presviedčania všetkých tých, čo gazdovali na pôde a chovali hospodárske zvieratá, aby podpísali prihlášku do družstva, vložili doň svoju zem a zvieratá a hospodárili spoločne. Ved' v tom čase, ako si spomínajú starší pamätníci, „ľuďom brali z povál obilie, nemohli zaklať sviňu, keď si nesplnili kontingent, a tak ošípané skrývali a zabíjali potajme.“ Nie všetci chceli do družstva (vstup bol neraz násilný), najmä u tých, čo mali

viac pôdy. Patril k nim aj bývalý richtár a v tom čase azda najväčší gazda v obci Jozef Koricina, ktorý mal vyše päťdesiatok hektárov pôdy. Jozef Koricina aj so synom Štefanom tvrdo odmietali podpísať prihlášku do družstva až ich napokon za veľmi dramatických okolností vyviezli ďaleko od domova, aby neprekážali združstevňovaniu: Jednoducho ich posadili za mreže do chládku väzenia. Jozefa Končinu uväznili na plzeňských Boroch a syn Štefan bol za mrežami v Jáchymove, kde ho strčili pod zem do uránových baní, kde „kopali“ rádioaktívnu rudu. Mnohí v Brestovanoch sa zľakli. Pravda, viac či menej sa vzpierali aj ďalší, no mali predsa len kus šťastia, že už ani jedného do basy nestrčili. Prví vstupovali do družstva najmä tí, ktorých pôda nemohla uživiť. Napokon sa situácia upokojila. Určite by však nebola pravda, ak by sme tvrdili, že takýto odpor bol masový, že nikto nechcel družstvo. Väčšina sa preň aj rozhodla. Malí a strední roľníci si už v roku 1951 napokon založili Jednotné roľnícke družstvo (JRD) III. typu. Už v tom čase bolo v obci cítiť veľké zmeny. Najmä v jej budovaní. Občania si nielen obnovovali, ale aj stavali nové domy. Skvalitňovala sa obchodná sieť, a tak Brestovančania už za väčšími nákupmi nemuseli chodiť za každú cenu do okresného mesta Trnava. Brestovany sa rozvíjali, čoho dôkazom bola aj prestavba kaštieľa na školu, výstavba obecného vodovodu, nákupného strediska, športových kabín, ciest a chodníkov, osvetlenie, materskej školy.

5. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)

5.1. Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje:

- Základná škola s materskou školou v Brestovanoch.

V rámci starostlivosti o najmenších – deti v predškolskom a školskom veku obec Brestovany zabezpečuje činnosť a prevádzku materskej školy, základnej školy, školskej jedálne a školského klubu detí. V nadväznosti na politiku rozvoja obce počíta obec so stúpajúcim trendom obyvateľov predproduktívneho veku.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať na : jazykovo umelecký a športový smer.

5.2. Zdravotníctvo

Zdravotnú starostlivosť v obci poskytuje:

- obvodný lekár
- masážne služby

- lekáreň

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj zdravotnej starostlivosti sa bude orientovať na : skvalitnenie zdravotnej starostlivosti v obci.

5.3. Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje :

- Kultúrny dom Brestovany

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že kultúrny a spoločenský život sa bude orientovať na : zvýšenie účasti občanov na kultúrnych akciách.

5.4. Hospodárstvo

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci :

- Pošta
- Kaderníctvo
- Pedikúra
- Kozmetika
- Oprava áut...

6. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2019. Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet obce na rok 2019 bol zostavený ako prebytkový. Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2019.

Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 02.11.2018 uznesením č. 71/2018-OZ

Rozpočet bol zmenený štyrikrát:

- 1. zmena schválená dňa 26.04.2019 uznesením č. 13/2019-OZ
- 2. zmena schválená dňa 27.08.2019 uznesením č. 047/2019-OZ
- 3. zmena schválená dňa 25.10.2019 uznesením č. 063/2019-OZ
- 4. zmena schválená dňa 16.12.2019 uznesením č. 089/2019-O

6.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2019

	Schválený rozpočet	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočné plnenie príjmov/ čerpanie výdavkov k 31.12.2019	% plnenia príjmov/ % čerpania výdavkov
Príjmy celkom	2 732 418	2 465 893	2 462 100	100
z toho :				
Bežné príjmy	1 889 248	2 207 454	2 239 488	101
Kapitálové príjmy	683 441	74 733	70 415	94
Finančné príjmy	136 479	160 456	130 342	81
Príjmy RO s právnou subjektivitou	23 250	23 250	21 855	94
Výdavky celkom	2 621 063	2 374 993	2 256 450	95
z toho :				
Bežné výdavky	758 001	1 018 179	940 287	92
Kapitálové výdavky	819 920	214 204	171 317	80
Finančné výdavky	267 367	309 610	307 858	99
Výdavky RO s právnou subjektivitou	775 775	833 000	836 988	100
Rozpočet obce	111 355	90 900	205 650	

6.2. Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2019

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2019 v EUR
Bežné príjmy spolu	2 261 343
z toho : bežné príjmy obce	2 239 488
bežné príjmy RO	21 855
Bežné výdavky spolu	1 777 275
z toho : bežné výdavky obce	940 287
bežné výdavky RO	836 988
Bežný rozpočet	484 068
Kapitálové príjmy spolu	70 415
z toho : kapitálové príjmy obce	70 415
kapitálové príjmy RO	0,00
Kapitálové výdavky spolu	171 317
z toho : kapitálové výdavky obce	171 317
kapitálové výdavky RO	0
Kapitálový rozpočet	-100 902
Prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	383 166
Vylúčenie z prebytku	7 000
Upravený prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	376 166
Príjmy z finančných operácií	130 342
Výdavky z finančných operácií	307 858

Rozdiel finančných operácií	-177 516
PRÍJMY SPOLU	2 462 100
VÝDAVKY SPOLU	2 256 450
Hospodárenie obce	205 650
Vylúčenie z prebytku (-)	7 000
Upravené hospodárenie obce	198 650

Prebytok rozpočtu v sume **205 650 EUR** zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol upravený o nevyčerpané prostriedky zo ŠR o sumu 7 000 EUR.

V zmysle ustanovenia § 16 odsek 6 zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu obce podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) citovaného zákona, z tohto **prebytku vylučujú** :

- a) nevyčerpané prostriedky zo ŠR účelovo určené na **kapitálové výdavky** poskytnuté v rozpočtovom roku v sume **7 000 EUR**, a to na dobudovanie kamerového systému v obci

Na základe uvedených skutočností navrhujeme skutočnú **tvorbu rezervného fondu za rok 2019** vo výške **198 650 EUR**.

6.3. Rozpočet na roky 2020 - 2022

	Skutočnosť k 31.12.2019	Rozpočet na rok 2020	Rozpočet na rok 2021	Rozpočet na rok 2022
Príjmy celkom	2 462 100	2 963 175	2 414 585	2 441 335
z toho :				
Bežné príjmy	2 239 488	2 258 299	2 284 085	2 316 835
Kapitálové príjmy	70 415	645 426	5 000	0
Finančné príjmy	130 342	39 000	105 000	104 000
Príjmy RO s právnou subjektivitou	21 855	20 450	20 500	20 500

	Skutočnosť k 31.12.2019	Rozpočet na rok 2020	Rozpočet na rok 2021	Rozpočet na rok 2022
Výdavky celkom	2 256 450	2 913 795	2 330 305	2 444 207
z toho :				
Bežné výdavky	940 287	884 110	843 417	874 987
Kapitálové výdavky	171 317	773 926	110 000	104 000
Finančné výdavky	307 858	305 687	308 665	302 665
Výdavky RO s právnou subjektivitou	836 988	950 071	1 068 222	1 162 554

7. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva za konsolidovaný celok

7.1. Majetok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2018	Skutočnosť k 31.12.2019
Majetok spolu	11 250 995,20	11 159 334,74
Neobežný majetok spolu	10 567 585,89	10 365 085,47
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	2 626,00	2 008,90
Dlhodobý hmotný majetok	10 035 048,35	9 833 165,03
Dlhodobý finančný majetok	529 911,54	529 911,54
Obežný majetok spolu	681 381,91	791 551,50
z toho :		
Zásoby	0,00	0,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	226 076,51	201 657,65
Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	13 005,48	20 284,28
Finančné účty	442 279,76	569 609,57
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0,00	0,00
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	2 027,40	2 697,77

7.2. Zdroje krytia

Názov	Skutočnosť k 31.12.2018	Skutočnosť k 31.12.2019
Vlastné imanie a záväzky spolu	11 250 995,20	11 159 334,74
Vlastné imanie	4 200 508,67	4 233 743,02
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	- 222 448,57	- 222 448,57
Fondy	0	0
Výsledok hospodárenia	4 422 957,24	4 456 191,59
Záväzky	5 813 015,98	5 617 020,34
z toho :		
Rezervy	1 800,00	1 800,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	32 227,17	10 741,35

Dlhodobé záväzky	4 886 837,35	4 656 143,83
Krátkodobé záväzky	577 047,93	676 129,29
Bankové úvery a výpomoci	315 103,53	272 205,87
Časové rozlíšenie	1 237 470,55	1 308 571,38

Analýza významných položiek z účtovnej závierky:

V roku 2019 sa zvýšila hodnota aktív zaradením nasledovného majetku do majetku obce:
Celkom bol v r. 2019 zaradený dlhodobý majetok v hodnote **299 585,59 €**

• Pozemky	21 478,20 €
• Dlhodobý nehmotný majetok	454,90 €
• Kontajnery – Zberný dvor	9 940,00 €
• Hasičská zbrojnica-prístavba a rekonštr.	112 534,74 €
• Dom na Kríčkovej ulici	1 700,00 €
• Klimatizácia	3 813,60 €
• Plynové kotle ocú	30 153,60 €
• Drvička odpadu	6 024,94 €
• Prístroj na hlásenie	4 227,90 €
• Rekonštrukcia rozhlasu	31 757,20 €
• Kúpa automobilu Peugeot	2 900,00 €
• Rekonštrukcia starého ocú	13 593,04 €
• Štadión – ihrisko	49 000,00 €
• Ostatný DHM	12 007,47 €

7.3. Pohľadávky

Pohľadávky	Zostatok k 31.12 2018	Zostatok k 31.12 2019
Pohľadávky do lehoty splatnosti	10 960,76	8 800,61
Pohľadávky po lehote splatnosti	2 742,06	11 483,67

7.4. Záväzky

Záväzky	Zostatok k 31.12 2018	Zostatok k 31.12 2019
Záväzky do lehoty splatnosti	577 047,93	676 129,29
Záväzky po lehote splatnosti		

Obec k 31.12.2019 eviduje tieto záväzky:

- voči bankám	272 205,87 EUR
- voči štátnym fondom (ŠFRB)	4 892 621,83 EUR
- voči dodávateľom	38 960,96 EUR
- voči štátnemu rozpočtu	10 741,35 EUR
- voči zamestnancom	9 784,00 EUR
- voči poisťovniam a daňovému úradu	7 617,10 EUR

Druh úveru	Zostatok k 31.12.2018	Stav k 31.12.2019
Úver 2x15 b.j.	322 006,51	305 468,01
Úver 30 b.j.	474 804,00	447 720,17
Úver 2x20 b.j.	780 245,54	740 161,81
Úver 3x24 b.j.	2 126 232,33	2 032 296,10
Úver 2x24 b.j.	1 426 217,63	1 366 975,74
Spolu	5 129 506,01	4 892 621,83

8. Hospodársky výsledok za 2019 - vývoj nákladov a výnosov za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2018	Skutočnosť k 31.12.2019
Náklady		
50 – Spotrebované nákupy	133 383,92	155 360,02
51 – Služby	444 953,26	335 270,42
52 – Osobné náklady	245 347,05	284 362,83
53 – Dane a poplatky	0	0
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	15 535,17	19 260,39
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	603 673,97	490 506,56
56 – Finančné náklady	87 158,20	107 907,59
57 – Mimoriadne náklady	0	0
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	323 334,82	364 223,20
59 – Dane z príjmov	21,26	47,08
Výnosy		
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	529,80	559,12
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0	0
62 – Aktivácia	0	0
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	997 657,02	1 126 905,10
64 – Ostatné výnosy	511 902,81	528 938,72
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	7 377,45	2 217,99
66 – Finančné výnosy	177,89	248,22

67 – Mimoriadne výnosy	0	0
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	98 770,30	178 614,84
Hospodársky výsledok /+ kladný HV, - záporný HV/	-236 992,38	+80 545,90

Hospodársky výsledok /kladný/ v sume 80 545,90EUR bol zúčtovaný na účet 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

Analýza nákladov a výnosov v porovnaní s minulým rokom a s vysvetlením významných rozdielov:

Celková výška výnosov k 31.12.2019 bola vykázaná vo výške 1 837 483,99 €, čo predstavuje nárast výnosov oproti roku 2018, keď bola celková výška výnosov vykázaná vo výške 1 616 415,27 €.

Nárast výnosov bol spôsobený dotáciou, ktorú sme dostali na kompostéry, ktoré sa bezplatne distribuovali občanom v obci.

Najväčší podiel na výnosoch tvorili výnosy:

- podielové dane vo výške 968 695,59 €
- daň z nehnuteľnosti vo výške 61 336,47 €
- poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad vo výške 62 419,64 €
- výnosy z bežných transferov zo ŠR, subjektov verejnej správy vo výške 85 468,54 €
- výnosy z kapitálových transferov zo ŠR, subjektov verejnej správy o výške 64 390,10 €

Celková výška nákladov k 31.12.2019 bola vykázaná vo výške 1 756 891,01€, čo predstavuje pokles nákladov oproti roku 2018, keď bola celková výška nákladov vykázaná vo výške 1 853 386,39 €.

Pokles nákladov bol spôsobený poklesom odpisov dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, taktiež sa nerobili rozsiahle opravy ciest ako v roku 2018.

Najväčší podiel na nákladoch tvorili náklady:

- mzdové náklady vo výške 207 088,07 €
- sociálne náklady vo výške 7 354,89 €
- služby na opravy a udržiavanie vo výške 89 131,52 €
- odpisy vo výške 488 706,56 €
- náklady na transfery RO/PO vo výške 342 023,20 € (účet 584)

9. Ostatné dôležité informácie

9.1. Prijaté granty a transfery

V roku 2019 obec prijala nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ dotácie - 1 -	Účelové určenie grantu, transferu uviesť : školstvo, matrika, - bežné výdavky - kapitálové výdavky - 2 -	Suma poskytnutých finančných prostriedkov - 3 -	Suma skutočne použitých finančných prostriedkov - 4 -	Rozdiel (stĺ.3 - stĺ.4) - 5 -
Okresný úrad, odbor školstva	Bežný výdavok – ZŠ s MŠ	519 611,00	519 611,00	0,00
Úrad práce sociálnych vecí a rodiny	Bežný výdavok – ZŠ s MŠ	24 826,80	24 826,80	0,00
Okresný úrad Trnava	Bežný výdavok – životné prostredie	0,00	0,00	0,00
MDVRR SR	Bežný výdavok – stavebný poriadok a úsek dopravy	3 834,65	3 834,65	0,00
Ministerstvo vnútra SR	Bežný výdavok – hlásenie pobytu	922,34	922,34	0,00
Ministerstvo vnútra SR	Bežný výdavok - matrika	3 679,19	3 679,19	0,00
Ministerstvo vnútra SR	Bežný výdavok - voľby	2 572,43	2 572,43	0,00
Úrad práce sociálnych vecí a rodiny	Bežný výdavok – rodinné prídavky	97,36	97,36	0,00
Ministerstvo vnútra SR	Bežný výdavok – odmena skladníkovi CO	106,91	106,91	0,00
Dobrovoľná požiarna ochrana SR	Bežný výdavok – pre hasičov na zabezpečenie materiálno-technického vybavenia DHZO	3 000,00	3 000,00	0,00
Ministerstvo životného prostredia	Nákup kompostérov do domácností	68 874,66	68 874,66	0,00
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka	Školský park	25 040,00	25 040,00	0,00
Ministerstvo vnútra SR	Hasičská zbrojnica	29 134,00	29 134,00	0,00
Ministerstvo životného prostredia	Zberný dvor	9 241,00	9 241,00	0,00
Ministerstvo vnútra	Kamerový systém III.časť	7 000,00	7 000,000	0,00

9.2. Poskytnuté dotácie

V roku 2019 obec poskytla zo svojho rozpočtu dotácie v zmysle VZN č. 5/2015 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce:

Prijímateľ dotácie	Účelové určenie dotácie	Suma poskytnutých prostriedkov v EUR
Telovýchovná jednota - bežné výdavky na nákup športového materiálu, údržba futbalovej plochy, odmeny rozhodcom a delegátom futbalového zväzu, poštové a bankové poplatky, energie,	10 000 EUR	10 000 EUR
Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska - bežné výdavky na kultúrno-sportové-turistické podujatia, spevácka skupiny Seniorka, vystúpenia	2 000 EUR	2 000 EUR
Dobrovoľný hasičský zbor - bežné výdavky na hasičské cvičenia, nákup hasičskej výzbroje, energie, údržba budovy, nákup požiarnického auta	2 000 EUR	2 000 EUR
Pol'ovné združenie – bežné výdavky na nákup krmiva pre zvieratá, údržba poľ. chaty	5 500 EUR	5 500 EUR
Fajn Centrum – bežné výdavky na prácu s deťmi, mládežou, klubovú činnosť pre deti i dospelých	2 000 EUR	2 000 EUR
Združenie zdravotne postihnutých Bučany – bežné výdavky na dopravu na rekondičný pobyt	500 EUR	500 EUR
Slovenský zväz chovateľov poštových holubov – bežné výdavky na nákup krmiva pre holubov	200 EUR	200 EUR
Telovýchovná jednota - bežné výdavky na nákup športového materiálu, údržba futbalovej plochy, odmeny rozhodcom a delegátom futbalového zväzu, poštové a bankové poplatky, energie,	10 000 EUR	10 000 EUR

9.3. Významné investičné akcie v roku 2019

Najvýznamnejšie investičné akcie realizované v roku 2019:

a) obec

- dobudovanie prestavby a prístavby Hasičskej zbrojnice
- zabezpečenie vaňových kontajnerov na zberný dvor
- odkúpenie pozemkov na cintorínoch

9.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Predpokladané investičné akcie realizované v budúcich rokoch:

a) obec

- dobudovanie Zberného dvora
- vybudovanie Domova dôchodcov
- modernizácia učební ZŠ
- rekonštrukcia miestnych chodníkov
- rekonštrukcia školskej jedálne
-

9.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Táto výročná správa sa vyhotovuje za účtovné obdobie od 01.01.2019 do 31.12.2019. Účtovná závierka bola uložená prostredníctvom systému RIS SAM do RÚZ v termíne stanovenom zákonom. Po ukončení účtovného obdobia nenastali žiadne udalosti osobitného významu, ktoré by bolo potrebné uviesť v tejto výročnej správe.

Vypracoval: Natália Beňačková

Schválil: Ing. Ondrej Kuhajda
starosta obce

V Brestovanoch dňa 27.07.2020